

Katona Zsigmond

Katonatelepi KÖZÜGYEK

I. évfolyam 9. szám | 2015. OKTÓBER

MEGJELENIK HAVONTA

SZÜRETI NAPOK

KERTÜNK, HÁZUNK

ÉTKEZZÜNK HELYESEN!

RE-FORMÁCIÓ

Az 1956-os forradalom az utolsó magyar szabadságharc történelmünk során!

Megtiszteltetés számomra, hogy az újság első 1956-os megemlékezésén én oszthatom meg Önökkel e ritka és nagy magyar ünnepről vallott gondolataimat. Sokan, sok helyen elmondták már – a francia Raymond Arontól, a brit Margaret Thatcherön, és Ronald Reaganen át II. János Pál pápáig –, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc a magyar nép a szabadság, az igazság és a független haza melletti csodálatos és egyértelmű kiállását jelentette.

Mára sokan sokféleképpen értelmezzük ismereteiket 1956-ról, és mégis gyakran az az érzésünk, hogy itt egy olyan öröklétű történelmi eseményről van szó, amelynek tanulságai kimeríthetetlenek, és még sokáig megosztják a magyar nemzetet. Ennek három oka is van. Még ma is sokan élnek Magyarországon, akik e népfelkelést gyorsan és előkészületek nélkül kirobbant forradalmat, ellenforradalomnak titulálják. Ők a kommunista Magyarország akkori hasznélvezői voltak, s számukra semmi sem volt olyan fontos, minthogy fenntarthatasság az elnyomó rendszert, mely biztosította számukra a korlátlan hatalmat. (ÁVF pártvezetők, kommunista hivatalnokok.) A forradalmárok szerint a magyar nép az emberiség évezredes álmait megtestesítő univerzális értékek mellett állt ki hősiessé 1956-ban. Ha egy szóval akarnám kifejez-

ni, akkor ez volt a szabadság szeretete. A szabadság mint olyan, az emberi méltóságban gyökerezik, az embernek az a különösen fontos szükséglete, hogy gondoskodjon önmagáról, családjáról, szűkebb-tágabb közösségéről, valamint a hazájáról. Szétesik és életképtelenné válik az a nemzet, avagy egy társadalom, amelynek tagjait terrorral függésben tartják, ahol büntetik a gondolat szabadságát, az alkotó kezdeményezést, ahol a boldogulás egy szűk csoport kegyeitől függ. Véleményem szerint csak szabad emberek tudnak „jó és igazságosan működő rendet létrehozni, és ellenállni az agresszív önkénynek. Az 1956-os forradalom a magyar nép példamutatása volt arra, hogy a szabadságért és az emberi méltóságért ki kell állni még akkor is, ha ezért nagyon nagy árat kell fizetni, gyakran az életükkel. És az ár 1956-ban igazán nagy

volt sokaknak. Király Béla tábornokot, történészt idézve: „A szovjet agressziót követően Kádár János – a ő szovjet ügynök – újkori történelmünkben példátlan terroruralmat vezetett be. Mint ilyenkor történni szokott, a nemzet legjobbjai váltak a szabadság vértanúivá.” Az újbóli szovjet katonai megszállás kíméletlenül leverte a forradalmárok hősiessé harcát s újra romba döntötte Budapest utcáit. A forradalom elbukott és jött a megtorlás. Kádár, Apró, Dögei és tetteistársaik közel háromszáz embert végeztettek ki, valamint 20 ezer embert börtönöztek be, 13 ezer embert pedig internáltak, a sortüzekben és jogi eljárásokon kívül megöltek, máig is csak becsléseink vannak, mert

soha, semmilyen hatóság nem tette azt közzé. A diktatórikus rendszer gondoskodott arról, hogy az életben maradtak és azok családtagjaik a börtönökből és internálásból szabadulva is, 1989-ig folyamatosan csökkentett és korlátozott szabadságjogokkal és életlehetőségekkel bírtak, azaz mindennemű érvényesítési lehetőségtől elzárták Őket. Végül még egy adat: mintegy 200 ezer ember menekült el Magyarországról. A fiatal értelmiségiek az egyetemisták, a magyar nemzet színe, java vette az irányt nyugatra, az ország lakosságának közvetlenül vagy közvetetten mintegy 4-6 %-a vált a megtorlások áldozatává a Kádár nevével fémjelzett ha-

zaárulás következtében. Olyan ez a számmisztika, mintha a 320 milliós Egyesült Államokban, úgy 15 millió embert vetnének különböző retorziók alá, közülük 6,5 millió embert elüldöznének Amerikából, a „szabadság országából”. E megdöbbentő adatok még ma is félelmet keltenek bennünk, és e számok fényében még lenyűgözőbb az az önfeláldozás, amelyet a magyarok a szabadság és az emberi méltóság melletti kiállással tanúsítottak 1956-ban. Akik aktívan részt vettek a harcokban, azok közül egy sincs a történet után, aki azt mondotta volna valaha is, hogy nem érte meg, vagy nem kellett volna harcolni 1956-ban! Továbbá, ami miatt '56 öröklétű, hogy ez a szabadság mellett történő kiállítás az egész világ szemében szimbolikus jelentőségre tett szert. A világtörténelemben sok felemelő példát ismerünk egy-egy nép hősies küzdelmére, sokszorta nagyobb túlerővel szemben hősies helytállás tekintetében. Sok-sok évvel ezelőtt így tett Leonidász a thermopülai-szorosban, 300 spártaival s néhány ezer szövetségessel tartóztatta fel a Perzsa birodalom mintegy százezres hadseregét, vagy 463 évvel ezelőtt Dobó István Eger várában, aki katonáival megvédte a várat az iszonyatos török túlerővel szemben. 1956-ban azonban Magyarországon egy különleges dolog történt, mert egy önkényuralmi rendszer aljas számítással, cselszövással megszervezett gépezete ellen kelt fel a nép szabadságának visszaszerzése érdekében. Senki nem kényszerítette a hazafias érzelmű magyarokat, hogy akkor és ott az életüket kockáztassák, és mégis, szinte az egész nemzet egyszerre érezte úgy, hogy ebből az aljas és igazságtalan halomból elég volt.

Idézet Márai Sándortól:
*„És a világ beszél csodáról, ...
 És minden rendű népek,
 rendek
 Kérlek, hogy ez mivére
 kellett.
 Mért nem pusztult ki,
 ahogy kérték?
 Mért nem várta csendben
 a végét?”*

*Miért, hogy meghasadt
 az égbolt,
 Mert egy nép azt mondta:
 „Elég volt.” ...
 És kérlek, egyre többen
 kérlek,
 Hebegve, mert végképp
 nem értik –
 Ők, akik örökségbe kapták –:
 Ilyen nagy dolog a Szabadság?”*

Igen, valóban ilyen nagy dolog egy nemzet szabadsága! 1956 ezért marad figyelmeztető jel az egész világon a diktatúrák számára mindenütt, mert bizonyosság arra, hogy egy magára valamit is adó nemzet nem tűri az agressziót, az elnyomást, a szabadságának megfosztását, ott egyszer csak elfogy a türelem és a legszervezettebb önkényuralmat is meg lehet dönteni. Erre jó példa 1956. Ha visszaem-

lékezünk Közép-Európa II. világháború utáni történelmére: az 1968-as prágai tavaszi eseményekre, az 1980-as évekbeli lengyel Szolidaritás nagyszerű mozgalmára, avagy a Tőkés László 1989-es hős kiállításával induló román forradalom esetére, a berlini fal lerombolására, amikor is úgy éreztük, hogy az 1956-ban kezdett szabadságért és emberi méltóságért folytatott küzdelem beteljesülésének végakarata a történetek. Tudtuk, hittük, hogy eljön a szabadság órája. Még ma is háborzongató élmény arra visszagondolni, ahogyan 1956 élő szelleme áthatotta a 25 évvel ezelőtt rendezett páneurópai pikniket, avagy a vasfüggöny lebontását, ami hivatkozási alapként szolgált a kelet-németek átengedéséhez Ausztriába a magyarok részéről. A nagyszerű néhai mi-

niszterelnök Dr. Antall József sokszor világossá tette magatartásával, szóval, cselekedetével, hogy munkáját 1956 szellemében végzi, s ez különösen megmutatkozott a Varsói Szerződés megszüntetésében, és a szovjet megszálló hadsereg kivonultatásában mutatott eltökéltségében, aminek bekövetkezése hozta el végleg a szabadság pillanatát 1956 szimbólummá vált számunkra, amely azonban nem valami poros múzeumi emlék, hanem egy ma is élő valóság. Idézet Ronald Reagantól, amit 1967-ben mondott el imigyen: „A szabadság törekény jószág, kihálása soha sincs távolabb egy emberöltőnél. A szabadságot nem ő örököljük, minden generációnak magának kell kiküzdenie és megvédenie azt.”

A szimbólumokat, az emlékeket ápolni kell, évről-évre fel kell idézni az 1956-os forradalom hősi és tragikus napjait. Meg kell hajtánunk fejünket 1956 hősei, áldozatai, túlélői és menekültei előtt, miután még sokan a túlélők közül ma is élnek. Külön köszönet illeti a menekülni kényszerült magyarokat a világ minden táján, akik életben tartották a forradalom és szabadságharc igaz emlékét, és világossá tették a magyar diktatúra vezetői és cinkosai számára, hogy az igazságot ideig-óráig elnyomhatják, de végső soron győzni fog otthon is, mint mindenütt, ahol embereket rabságban tartanak. Köszönet illeti a különben kényszerült magyarokat azért is, hogy a kemény és puha diktatúra idején, amikor otthon „ellenforradalomnak” hazudták a hős forradalmat,

Ők fórumokat működtettek és lehetőséget biztosítottak az igazság elmondására az utókor számára. Ami miatt 1956 eseményei öröklétű és kimeríthetetlen tanulságokkal bíró történelmi események maradtak, az hogy egy kis nép megváltoztatta nagyon sok (elsősorban nyugati emberek) gondolkodását, s ezzel bizonyos későbbi történelmi döntéseket is befolyásolni tudott Magyarországgal szemben. A folyamat egyszerűen kezdődött: a kommunisták és a szovjetek tettei a magyarok melletti szolidaritás, a jó szándék óriási hullámát eredményezték Nyugat-Európában és Amerikában pártállástól függetlenül. A becsületes és jó emberek nem szeretik, ha az erősebbnek hitt emberek terrorizálják a gyengébbeket. Az érzelmi azonosulás ugyanakkor rávilágított arra, hogy itt mindenkit érintő mélyebb problémákról van szó: a nemzeti függetlenségről, a szabadságról, és az igazság, illetve az igazságtalanság mibenlétéről. Ha a franciáknak, avagy az amerikaiaknak jár a szabadság és a függetlenség, akkor a magyaroknak, akik ezért 1956-ban fegyvert fogtak, jár-e a segítség? Különösen érdekes ez az 1956-os amerikai biztatás, majdan cserbenhagyás következményeképpen. Igazságos volt-e az, hogy a magyarok rendelkezessenek a sorsuk felett? Helyes-e, ha valamilyen más, praktikusnak tartott ok miatt nem halljuk meg a magyarok segélykiáltását és nem segítünk rajtuk? Ezek 1956 kérdései ma is, és van már olyan kérdés amire sohasem lesz békét hozó válasz. Mert ezek a kérdések merülnek fel ma is az Európai Unió belüli viták, vagy némely, a magyar-amerikai viszonylatban elhangzó nyilatkozat kapcsán. Joguk van-e a magyaroknak saját demokratikusan megválasztott parlamentjük, kormányuk és önkormányzataik irányításával szabadon és önállóan dönteni a sorsuk felett? Vagy talán más országok választott politikusaiknak vagy hivatalnokainak kell megmondani, hogy a magyaroknak mit kell tenniük, hogyan kell élniük?

A magyarok már döntöttek: a nyugati zsidó-keresztény hagyományú világ része vagyunk, így kívánunk élni, tehetségünkkel, képességeinkkel elkötelezetten gyarapítva szövetségeinket, az EU-t és a NATO-t. Lehet-e többet tennünk az európai közösségért, mint hogy részévé váljunk mi magyarok is. Az 1956-os forradalom mindenki számára világossá tette, hogy – bár a reálpolitikai érdekek határozzák meg a nemzetek és kormányok döntéseit –, de a nyugati kultúrában igenis helye van minden embernek és nemzetnek kijáró szabadság, emberi méltóság és igazsághoz való jog értékeinek. 1956-ban a modern reálpolitikusok végül is nem nyújtottak valóságos katonai segítséget, azaz semmilyen segítséget nem nyújtottak a harcoló forradalmároknak, s ezzel a magyaroknak még 34 évig szovjet elnyomásban kellett élniük. A nyugati kormányok, avagy intézmények és az egyszerű nyugati emberek rengeteg segítséget adtak ugyanakkor a forradalom menekültjei számára, munkahelyek, tanulási lehetőségek formájában a kiérkezésük után. A történészek mindmáig megegyeznek abban az egyben, hogy 1956-ban meg-

mutatkozott a kommunizmus igazi arca. A nyugati világban ennek következtében torpant meg a nyugati kommunista és fél kommunista pártok és mozgalmak Szovjetunió által támogatott előrenyomulása, térnyerése. Franciaországban és Olaszországban a baloldallal mintegy negyed évszázadra kikerült a kormányzati hatalomból. Nyugat-Európa és az USA megerősítette a NATO szövetségi rendszerét elismerve annak szükségszerűségét. Amikor aztán végül összeomlott a szocialista rendszer, (1989) fény derült a 40 évnyi tervgazdaság katasztrofális gazdasági következményeire, s a gazdaságinnál is mélyebb károkat okozó bűncselekményekre, avagy jogsértésekre. A legszomorúbb, hogy meggyengítették és szétfelázták a társadalmi szöveteit, súlyosan aláásták az emberi ambíciókat, kiüldözték a hitet az erkölcsös magatartást a diktatúra éveiben. Figyelemre méltó állítás: „Mi nyugatiak 1989-ben végre teljes mélységében bepillantottunk a „létező szocializmus” valóságába. A magyar hazafiak ezreinek önfeláldozása nélkül viszont ezt a leckét már korábban, és a saját bőrünkön tapasztaltuk volna meg.” Mennyire igaz is

az a keserű pesti vicc: „Mi a legrosszabb a kommunizmusban? Az, ami utána jön.” Ránk, szabad magyarokra, gyermekeinkre és unokáinkra vár a kommunizmus okozta sebek begyógyítása. Nagyon sokan tettek lényegbevágó megállapításokat 1956-ról. De még mindig nem jött el a megbékélés ideje. John F. Kennedy a magyar forradalom első évfordulóján így fogalmazott: „1956. október 23-ára a szabad emberek és

nemzetek örökké emlékezni fognak. Ez a bátorság, a lelkiismeret és a győzelem napja. Nincs még egy olyan nap az emberiség történetében, amikor ennyire tisztán megmutatkozott volna, hogy bármilyen csekély is a siker esélye, bármekkora áldozatot kell is hozni, az emberben él a szabadság iránti olthatatlan vágy.” Éljen a magyar szabadság, éljen a haza! Istenünk segítsd megbékélni nemzetünk!

B.M.

Balla Krisztián főszervezővel beszélgettünk:

– **Példátlan idő volt, mégis helytállatok. Menynyit rontott az eső?**

– Sokan maradtak otthon sajnos, de így is szép számmal voltak kint családok, árusok. Elmaradt a tüzes látványosság és a lovas kocsis felvonulás is, de ez nem szegte kedvünket. A pörköltfőző versenyen is kevesebben voltak az előzetesen vártnál, de így is 6 művet tudott értékelni a zsűri. Gyors átszervezéssel és Kisberk Hella segítségével az esti zenés mulatságot is meg tudtuk tartani az iskola aulájában.

– **Ki finanszírozta a szüreti napokat? Nem lett így veszteséges?**

– A fő finanszírozó a város volt, ahol van ezekre a

rendezvényekre elkülönített keret. Sajnos az árusok bevétele, illetve a kiállítók száma nem volt sok, de reméljük, hogy jövőre kevesebb lesz az időjárás. Ettől függetlenül a Kézimunka Klub tagjai sokáig kitartottak a zord idő ellenére.

– **Többek felvetették, hogy a szeptember vége kockázatos dátum. Nem gondolkodtok nyári végi rendezésen?**

– Figyelembe kell venni, hogy az utóbbi 10 évben nem volt eső szüreti napokon és annak az esélye, hogy nyári napon esik, szintén megvan. Ettől függetlenül nyitottak vagyunk minden építő jellegű ötletre.

– **Mi lesz más jövőre?**

– Egyrészt terveztünk nagyobb sátrat felállítani, másrészt színeznünk a programot. Felmerült egy közös, katonatelepi közreműködésével megvalósuló látvány dísznövágás gondolata is, de a katonatelepi lovas felvonulástól kezdve a lovas kocsis és hínkiállítás is tervezzük. Ezen felül felmerült, hogy ne érjük be egyetlen rendezvénnyel.

– **Ezt hogy érted?**

– Felmerült egy hagyományos katonatelepi majális megrendezésénél gondolata is, ahol sokkal inkább a gyermekprogramok kerülnének előtérbe játékokkal, főzéssel, kisebb műsorokkal.

– **Sokan segítettek, segítenek?**

Sokan segítettek az utol-

so pillanatokban is abban, hogy az eső ellenére minden rendben legyen. Sátrakat állítottunk, otthonról hozott mini pavilonokat raktunk ki, vadászsátrat állítottunk. Le a kalappal mindenki előtt, aki egy kicsit is hozzátett, de segítségből soha nem elég. Minden ötletet szívesen fogadunk, minden felajánlásnak megtaláljuk a módját, helyét. Fontos, hogy minél többen akarják ezt az egészet, így lesz igazán tartalmas és szórakoztató minden jövőbeni rendezvény.

Azt hiszem, minden katonatelepi lakos nevében mondhatom, hogy elsősorban előttem emeljük kalapunk, köszönjük fáradozásod, kitartásod.

Önkormányzati aktualitások

A nyári szünet után szeptember 24-én indult a közgyűlés 2015 évi őszi ülészsaka. A nyár folyamán egyeztetett adatok alapján a választókerületi keretet módosítottuk.

Az általam korábban tévesen az iskolai alapítvány javára, de az óvodában megvalósítani kívánt beruházás fedezetét áttettük az óvodai alapítvány számlájára. A fiókkönyvtárnak szánt televízióról lemondtak, mert a könyvtár más forrásból kapott televíziót. Néhány korábbi forrás szabadult fel, mert azokat más forrásból már megvalósította a város, vagy okafogyottá vált. Az így felszabaduló keretből jutott az iskolának, polgárőrségnek, az alapítványnak és az újonnan megalakult, a szüreti nap szervezését nagyban magára vállaló Katonatelepi Sportegyesületnek is. Szintén jó hír, hogy sikerült javaslatot tenni a Katonatelepi Közgyűk újság 2016. első 4 havi számának kiadásához szükséges forrásra. Mindezeket a javaslatokat részletesen olvashatják a mellékelt dokumentumban. Ez természetesen még csak javaslat, bizottsági és közgyűlési jóváhagyás esetén válik valóra.

Megújul a buszváró az iskolánál, 2 db. napelemes LED-es

világítóttest kerül 2 buszmegállóba is.

Még a nyár végén megkezdődött az iskola melletti buszváró újjáépítése. A katonatelepi mellett további 37 buszvárót újítanak fel és kapcsolják be az intelligens utas tájékoztató rendszerbe. A kijelzőn az utas a helyi járatról kap valós idejű tájékoztatást. Ennek elsősorban a nagyobb forgalmú, több járatot is kiszolgáló megállóhelyeken van nagy jelentősége, ezért is koncentrálódik a fejlesztés a városközponti megállókra. Bizonyára többen is tapasztalják, hogy pl. a 23-as busz vonalán is fel vannak tűrva a megállók, némi kellemetlenséget okozva az utasoknak. Szíves türelmüket kérjük!

Kettő ki lesz világítva a 441-es („Ceglédi út”) mentén található buszvárók közül. A javaslatot még tavasszal terjesztettem a város vezetése elé. A napelemes közvilágítás céljára szolgáló eszközök kihelyezését elsősorban a nagy forgalmú utak menti buszmegállók megvilágítására javasoltam kihelyezni. Olyan helyekre, ahol nincsen lehetőség a hagyományos, hálózatra kötött módon elhelyezni lámpatesteket.

Közterületek elnevezésének gondolatát vetettem fel annak a szűk csapatnak, amely segíti a munkámat, dolgozik katonatelepi jövőjének, fejlődésének alakításán. A város vezetése kérte be az anyagot, a körlevélre mindenki támogatólag nyilatkozott. Az ugyanis, hogy pl. Katonatelepen egymás között Katona Zsigmond emlékparknak nevezzük a benzinkút és a kocsmá közötti területet, jogi értelemben véve semmi. Most nyílik lehetőség arra, hogy hivatalosan is Katona Zsigmond parkként rákerüljön a térképekre.

Lakossági javaslat érkezett a vasúton túli hobbik utcáinak az elnevezésére is. Ez már kicsit „rázósabb” téma. Én teljes mértékben egyetértek azzal, hogy az olyan szabályos, rendezett telekstruktúrák, mint amilyen ez a városrész, kapja meg a lehetőséget utcai elnevezésére. Ám azt is látni kell, hogy ez minden érintett ingatlan tulajdonosára nézve egy lakcím és postacím változással jár. Arról nem is beszélve, hogy ha az adott régi címre még egy vállalkozás vagy más jogi személy is be van jelentve, további bonyodalmak keletkeznek. Ezért ebben a kérdésben szélesebb körű felmérést kell végeznünk. Javaslatok viszont már vannak. Logikusan a szőlészethez, borászathoz kapcsolódó elnevezések érkeztek, legtöbb Horváth Attila mérnök úrtól: „...Fürt utca; Hajtás u; Venyige u; Bujtás u; Fehérszőlő

Állandó fogadóórát nem tartok. Időpont egyeztetés után bárhol és bármikor személyesen is szívesen állok rendelkezésre.

Elérhetőségem:

hunfalu@gmail.com

Telefonszám:

+36 30 621 0898

u; Kékszőlő u; Metszés u; Prés u; Kád u; Hordó u; Dézsa u; Vadalany u; Szüret u; Must u., de lehetne az itt nemesített fajták, mint Kocsis Irma u; Irsai Olivér u., stb, amennyiben ezek nem jogvédettek vagy felhasználhatóak!”

Kitűnő javaslatok, én egyedül a „Lopó utca” elnevezést nem tudom támogatni, igaz, ilyen javaslat még nem érkezett... De a viccet félretéve, elsősorban az ott élők véleménye számít, ezért a témában hamarosan lakossági fórumot tartunk, amelyet időben szórólapozni fogunk a vasúton túli ingatlanoknál.

15. sz. választókerület képviselői keret terve

A 106/2015.(V.27.) VPB. számú határozat 15. sz. egyéni választókerület 11. a.) és 12. a), b.) pontjainak módosítását, valamint a korábbi évekből áthúzódó megtakarítások és fel nem használt keret felhasználását javaslom a következők szerint:

a.) Mathiász János Általános Iskoláért Alapítvány részére tantermi bútorok beszerzésére	400.000 Ft
b.) Katonatelepi Óvodásokért Alapítvány részére Corvina Óvoda Műkertvárosi Óvodája Katona Zs. u. óvoda részére eszközbeszerzésre	59.800 Ft
c.) Katonatelepi Óvodásokért Alapítvány részére Corvina Óvoda Műkertvárosi Óvodája Platán u. óvoda részére udvari gumiburkolat készítésére	1.882.532 Ft
b.) Ménteleki Sportegyesület részére működési költségekre és sporteszközök beszerzésére	150.000 Ft
d.) Kecskemét-Katonatelepi Ifjúságért Alapítvány részére működési költségekre és a Katona Zsigmond emlékpark fejlesztésére	205.500 Ft
e.) Kecskemét-Katonatelepi Ifjúságért Alapítvány részére a „Katonatelepi Közgyűk” kiadására 2016. jan.-ápr. hónapokra	200.000 Ft
f.) Kecskemét-Katonatelepi Ifjúságért Alapítvány részére Faragó Béla Gyermekotthon leány szállása (Bernát J. u.) részére LED televízió és DVD lejátszó vásárlására	56.250 Ft
g.) Kecskemét-Katonatelepi Ifjúságért Alapítvány részére Faragó Béla Gyermekotthon fiú szállása (Rezeda u.) részére LED televízió és DVD lejátszó vásárlása	56.250 Ft
h.) Katonatelepi Sportegyesület részére működési költségekre és sporteszközök beszerzésére	150.000 Ft
i.) Hírös Polgárőr Egyesület részére működési kiadásokra, eszközbeszerzésre	266.000 Ft
j.) Ménteleki Általános Iskoláért és Óvodáért Alapítvány részére fejlesztő játékok beszerzésére	105.350 Ft
k.) Katonatelepi Polgárőrség Egyesület részére működésre, fejlesztésre	100.000 Ft

Szegedi Ernő állami kitüntetésben részesült

Örömmel értesültünk, hogy Szegedi Ernő augusztus 20-án alkalmából kitüntetésben részesült.

– Elmondaná hogy milyen elismerést kapott?

– Állami ünnepünk, augusztus 20 alkalmából a Köztársasági Elnök úrtól a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését kaptam, melyet Fazekas Sándor Földművelésügyi Miniszter úr adott át augusztus 19.-én a Vajdahunyad Várban rendezett ünnepség keretén belül. Hogy őszinte legyek, nagyon meglepett, nem számítottam ilyen magas kitüntetésre. Természetesen továbbra is az előttem álló feladatok kötik le elsősorban a figyelmemet.

– Milyen út vezetett eddigi munkájához, eredményeihez?

– Kiskorom óta természetkedvelő voltam, különösen a vizes élőhelyek vonzóit és vonzanak a mai napig. Így természetes volt a biológia iránti érdeklődésem. Ebben nyilvánvalóan meghatározó szerepet játszottak általános és középiskolai tanáraink Izsákon, illetve Kecskeméten a Bányai Júlia Gimnáziumban. Az ő segítségükkel, hatásukkal kerültem Szegedre, a József Attila Tudományegyetemre, ahol biológia-kémia szakon végeztem. Szakdolgozatomat a Mikrobiológia Tanszéken írtam, így kerültem kapcsolatba a növénykörtannel. Az egyetem elvégzése után, 1978-ban visszajöttem Kecskemétre, itt a Szőlészeti

és Borászati Kutatóintézetben kezdtem el dolgozni, mely azóta is a munkahelyem. Ebben az időben zajlott az intézet Budapestre költöztetése, amikor növénykörtani laborunkat Katonatelepen rendeztük be. Ez 1980-ban történt és körülbelül három és fél évig voltunk itt, meglehetősen szerény körülmények között, de viszonylag nyugodt, családiás légkörben. A katonatelepi éveket követően 1983-ban Kisfáiban voltunk 18 évig, majd 2001-ben Miklóstelepre kerültünk. Onnan a múlt év őszén költözött a laborunk ismét Katonatelepre. Így mondhatnám, hogy bezárult velünk/velem egy kör, ahogy a Kormorán együttes egyik dalában van, „ha messze mész, az út kanyarog szerteszét, a vége megtalálja majd az elejét...”. Hát Katonatelepen megtalálta.

– Az intézetben a kutatási témáim keretében elsősorban az agrobaktériumos golyvásodással foglalkoztam, és részben foglalkozom is a mai napig. Ezen belül öt főbb te-

ületen dolgoztam. Az elmúlt 35 évben kiemelten foglalkoztunk az ültetvényeinket károsító agrobaktériumok rendszertani jellemzésével, a betegséggel szemben ellenálló szőlőfajták szelekciójával, a kórokozó és gazdanövény kapcsolatát meghatározó tényezőkkel, az egészséges szőlő szaporítóanyag előállításával és a fertőzés korai kimutatásával. A nagyrészt hazai és nemzetközi együttműködéssel elért kutatási eredményeinkből számos közleményünk jelent meg mint hazai, mint színvonalas nemzetközi lapokban. Mivel ágazati kutatóintézet vagyunk, mindig igyekeztem ügyelni arra, hogy az alapozó jellegű kutatások és a közvetlen gyakorlati célú feladatok egyensúlyban legyenek a munkámban.

A növénykörtani kutatásaim mellett, viszonylag hamar felkeltette érdeklődésemet az agrobaktérium szaporítóanyaggal való terjedésének a jelentősége, melyre Lehoczky János már a 60-as években felhívta a figyelmet. Laboratóriumunkban megteremtettük a feltételeit különböző mentesítési és diagnosztikai módszerek alkalmazásának, melyben a szőlő mikro szaporítása (idegen szóval in vitro) központi helyet foglal el. Ennek lényege, hogy rendkívül kicsi méretű (1-2 mm, vagy még annál is kisebb) hajtáscsúcsokból nevelünk fel kórokozóktól mentes, steril növényt, és ezeket felszaporítjuk. Tevékenységünk egy

része természetesen korábban már közölt kutatási eredményeken alapszik, de lehetőségeinkhez mérten mi is igyekszünk kivenni részünket a fejlesztésből. Ez a munka természetesen nagy odafigyelést és aprólékos pontosságot igényel, de úgy gondolom, ez az élet számos más területén is így van. Egy-egy látszólag kicsi hiba gyakran járhat rendkívül súlyos következményekkel is, legyen az egy rosszul bekötött elektromos vezeték, egy hanyagul össze-szelt autó, stb. Mindennapi életünk természetesen nem csak kísérletezésből áll. Alapvető fontosságú a nemzetközi és hazai szakirodalom folyamatos nyomon követése, hogy a munkánkhoz kapcsolódó új eredményeket alkalmazzuk tudjuk intézetünkben.

Az elért eredményeinkhez közvetlenül, vagy közvetve természetesen kollégáim közül is nagyon sokan hozzájárultak. Itt nem csak a témához kapcsolódó napi laboratóriumi és üvegházi munkákra gondolok, hanem például a működés feltételeinek biztosítására, a munkához szükséges anyagok és eszközök beszerzésére, az adminisztratív feladatok elvégzésére, stb. Arról nem beszélve, hogy a laboratóriumi eredményeinket, vagyis az egészséges szőlő szaporítóanyagot nyilvánvalóan továbbítani kell a gyakorlat számára. Ez már programunknak egy újabb, szintén nagyon sok munkával járó fejezete, mely további együttműködést igényel.

TÉVÉ

Véradás Katonatelepen

2015. október 17-én véradást tartott a Magyar Vöröskereszt.

A véradás a Mathiász János Általános Iskola

Egészségnapja keretében zajlott.

Ezen a napon 24-en jelentkeztek és adtak vért.

Köszönjük.

A legközelebbi véradás **2016. május 28-án** lesz a Mathiász Iskola Családi napja alkalmából.

Szüreti nap 2015, Katonatelepe

Szeptember utolsó hétvégéjén hagyományosan megrendezésre került a Katonatelepi Szüreti nap. Aki visszaemlékezik a korábbi évek szüreti napjaira az biztosan tudja, hogy ilyen csúnya idő egész napos esővel még soha nem volt. Hosszas előkészületek előzték meg a rendezvényt, melyhez 26-án szombaton több rögtönzés is szükséges volt.

Hosszas előkészületek előzték meg a rendezvényt, melyhez 26-án szombaton több rögtönzés is szükséges volt. Mindenki úgy gondolta, hogy kedvünket nem szegheti az eső, tehát igyekeztünk alkalmazkodni az időjáráshoz.

tató különleges látványt és élményt nyújtott és felléptek a Szüreti napon immár elmaradhatatlan Vadhajítás és a Katonatelepi citera együttes is.

Az eső miatt sajnos elmaradt a reggeli zenés ébresztő.

Hatalmas sátor felállítása volt szükséges amely alá befért a színpad, így a műsor és a néző közönség fedett helyen lehetett. Félő volt, hogy a fellépők ilyen rossz időben visszamondják a műsort, de szerencsére nem így történt. Színvonalas táncos összeállításokat láthattunk a Grapevine és a Falloway táncgyűjtéstől. Nagyon kedves volt az óvodások tánca és színre léptek az iskola citerásai is a Szőlőfürt együttes. A kutyaterápiás bemu-

tó és a délutáni lovas kocsis felvonulás. A Kutatóintézet Telepén azonban több bográcsban is főttek a pörköltök és Valkai Sándor marha illetve birkapörköltje is elfogyott estére. Az értékelő zsűri végigkóstolta a versenyre benevezett pörköltöket és díjazásban részesültek a szakácsok.

Az idei évtől tervezzük, hogy minden évben odaítéljük a „Katonatelepiért” díjat, melynek ünnepélyes átadása a Szüreti Napon történik.

Elsőként az emléklapok Sárosiné Zsírós Éva óvónő kapta. Éva néni több mint 30 éven át vezette a helyi óvodát. Riport cikket az előző számban közöltünk róla. A díj átadásán jelen volt Falu György Katonatelepe képviselője, Pászti András a Hunyadi város képviselője, Lóczi László a Corvina igazgatója, Obbágy Tiborné az óvoda megbízott vezetője és Kisberk Hella az iskola tagin-

tézmény vezetője. Éva néni-nek gratulálunk és köszönjük a több évtizeden át tartó szeretet teljes és áldozatos munkáját. Az emléklapok tervezte és készítette Nyikos Mónika kerámikus.

Az esti zenés táncmulatság az iskola aulájában folytatódott, ahol a Szilvási Zenekar szolgáltatta a talp alá valót, és hajnalig mulathattak a zenét, táncot kedvelők.

K.H.

Étkezzünk télen is helyesen!

Kedves Olvasók!

Közeleg a téli időszak, és az étrendünk változik. Több alkalommal fogyasztunk húsételeket.

Az orvosi rendelőben gyakrabban jelentkeznek pácienseink ízületi és egyéb mozgásszervi panasszal. E két dolog sok esetben összefügg.

Ennek okán szeretnék önökkel a köszvényről, mint betegségről néhány gondolatot megosztani.

Bizonyára hallották már, hogy a labor vizsgálatok során a vér húgysav szintjét is vizsgáljuk. Ha ez magasabb, a pácienseknek hús szegény diétát javasolunk.

A húgysav ugyan is a szervezet anyagcseréje folytán részben ezekből a táplálékainkból keletkezik.

A régi orvostudomány a gazdagabb néprétegek betegségeként tartotta ezt a kórt, minthogy a jólét, nagy mennyiségű fehérje és hús fogyasztással függ össze a kialakulása.

Számos ismert történelmi személyiség szenvedett a köszvényes rohamok miatt, mint például: Leonardo da Vinci, Luther, Harvey, Jhonson, Franklin, Nagy Sándor.

Miért káros a magas húgysavszint?

1. Leggyakrabban az ízületekben rakódnak le a húgysav kristályok és itt rendkívül fájdalmas ízületi gyulladást okozhatnak. Duzzadt, piros, meleg tapintatú ilyenkor az ízület. Ha ez a gyulladás hirtelen kezdődik, köszvényes rohamról beszélünk. Általában egy ízületnél jelentkezik egyszerre, s ez többnyire a láb öregíj alapízülete, de máshol is előfordulhat.

Keressék fel orvosukat, ha ilyen problémájuk van, és gyógyszeres kezeléssel vi-

szonylag rövid idő alatt tudjuk csökkenteni a fájdalmat.

2. A vér magas húgysav szintje a vese kötőszöveteiben is okozhat lerakódást.

Ez azonban tünetmentes lehet sokáig. Kezdetben fehérje vizezés, később vese elégtelenség tünetei alakulhatnak ki.

3. Ismertek a köszvényes csomók, vagy tofuszok. A leghílsnek kitett területeken, mint a fül, lábujjak, könyök területén láthatók, melyek idővel különböző deformitásokat okozhatnak.

4. Az utóbbi idők orvosi kutatásai igazolják, hogy a magas húgysav szint

direkt érkárosító hatású is. Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert sajnos a szív érrendszeri megbetegedések hazánkban nagyon gyakoriak. A magas vérnyomás, cukorbetegség, magas vérsír szint is károsítja az érrendszerünket, aminek idővel a szívbetegségek, agyi érbetegségek a leggyakoribb következményei.

Férfiaknál gyakrabban találkozunk ezzel a betegséggel, de a változókör után a nőkben is

egyre nagyobb számban észlelhető.

Nos, miért is taglaltam a fenti problémát?

A fiataloktól gyakran hallok, hogy izomtömeg növelésre az étrendjüket megváltoztatják. Csak óvatosan! A mérsékletesség és kiegyensúlyozottság itt is kamatozik hosszú távon.

Az idősebb korosztályban viszont azért tapasztalom a gyakoribb hús fogyasztást, mert nem gondolják, hogy bizony káros is lehet. Javasolom

a régi jól bevált, nagymamáinknál ismert étkezési szokásokat megfontolni. Szerda és péntek húsmentes nap volt.

Mind e mellett fontosnak és szükségesnek tartom a húsételek fogyasztását.

Végül egy kis táblázatot tekinthetnek át, az élelmiszerek purin tartalmára vonatkozóan. Tudni kell, hogy a purin lebomlásakor keletkezik a húgysav.

Jó egészséget kívánok!

Dr. Serfőző Katalin
házi orvos

Kedves Szülők!

Örömmel értesítjük Önöket, hogy szeptembertől ismét megkezdődtek Baba-Mama programjaink a Katonatelepi Fiókkönyvtárban!

Egy kis ízelítő őszi programkínálatunkból:

2015. 10.13., 9:30: „Így tedd rá” néptáncos foglalkozás

Kolozsváriné Oldal Henriettel

2015. 10.20., 10 óra: Baba-Mama klub

2015. 10.22. csütörtök, 10 óra:

Gitáros foglalkozás István bácsival

2015. 10.27., 9:30: „Így tedd rá” néptáncos foglalkozás

Kolozsváriné Oldal Henriettel

2015. 11.03., 10 óra: Baba-Mama klub

2015. 11.12., 10 óra: Ringató foglalkozás Csikai Ágival

2015. 11.06., 13., 20., 27. pénteki napokon 10 órától

Babamasszázs tanfolyam

Bővebb információ:

<https://www.facebook.com/vedono.katonatelep>

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

**A „Kecskemét Katonatelep Ifjúságért alapítvány”
Beszámolója megtörtént. Részleteiben
a <http://www.katonatelep.hu/>
és a facebook csoporton olvashatják**

Szeptember 29.-én, György napjával megkezdődik a természet (és az emberek) télre való felkészülésének időszaka. Ezzel a nappal kezdődik az úgynevezett kifsarsang ideje, a lakodalmazások őszi időszaka, ami Katalin napjáig (november 25.) tart. Ez a nap egyúttal a vidéki emberek gazdasági év fordulója. A pásztorok ilyenkor adnak számot a rájuk bízott jószágokról. A hagyomány szerint Szent György napkor legelőre hajtott állatokat Mihály napján hajtják vissza a falvakba. Aktuális teendőink a kiskertekben, kisgazdaságokban is ehhez kell, hogy igazodjon.

Október elejére már általában megforrt a déli szőlőhegyek – az évi átlagnál korábban szüretelt – szőlőinek bora. Ezért hívták a dél magyarországi területeken Borszűrő Szent Mihály napjának az egyébként a gazdasági év szempontjából mindenhol az országban oly jelentős napot. Ekkortól lehetett szümi a bort, ekkortól kezdődhetek a lakodalmak. Sok helyen – elsősorban az Alföldön és Eger környékén – Szent Mihály napja a szüret megkezdésének időpontja. Ma már a népi hagyományokra nem sok figyelmet fordítanak a szőlősgazdák, a gazdasági megfontolások, meg a külső körülmények (főleg az időjárási viszonyok) ettől jelentősen eltérnek.

Szeptemberben sem volt eseménymentes időjárásunk, néha még a modern eszközökkel és tudással rendelkező meteorológusok sem voltak képesek akár rövid távú előrejelzésekre sem. Nem szűkölködünk ritka anomáliákkal, ami főleg a hőmérsékletben mutatkozott meg, szeptemberben még forró napokat is regisztráltak a meteorológusok. Rekord értékű forró napok voltak például szeptember első napjaiban (Dombegyháza 36,9 OC, Tuzsér 36,0 OC és szeptember közepén pl. Szegeden 36,4 OC). A csapadék átlagos mennyisége magasabb volt a sokévi átlagnál, de ez még nem jelentett volna nagy gondot, ha ez a csapadék egyenletesen jött volna, de helyenként, még közvetlen környezetünkben is az egy havi átlagnak megfelelő csapadék egyetlen nap alatt esett le. Szeptember 25. és 26.-án Kecskemét környezetében (Katonatelepen is) az országban mért legnagyobb csapadékmennyiség hullott, amit sajnos, a szüreti nap kapcsán, mi is tapasztaltunk. (41mm!). Az őszi szépségeiből azonban még sokat kaphatunk, remélve, hogy a fontosabb, a jövő évi termést is befolyásoló munkákat időben el tudjuk végezni.

Néhány fontosabb kerti munkát, teendő októberben, a teljesség igénye nélkül:

- Várjunk, míg napos, száraz idő lesz, és akkor ássuk ki a télálló burgonyát. Súroljuk le róla a földet, és hagyjuk száradni, mielőtt zsákokba tesszük, és fagymentes, sötét helyen tároljuk.

- Októberben ideje lesznedi az utolsó babokat, komposztáljuk a leveleit, a babgyökereket viszont hagyjuk a földben, mivel a nitrogénkötő gyökérgumó nagyon jó trágya.

Dr. Kerényi Zoltán

- Miután kiástuk a sárgarépát, homokban vagy tőzegben tárolhatjuk tél idején. A paszternákat viszont még hagyjuk a földben, miután megcsípi a fagy, édesebb lesz.

- A káposztát is betakaríthatjuk. Kitűnően eláll a fagytól védett raktárban, viszont vigyázzunk, mert a levelek alatt meztelen csiga rejtőzhet. Ha megszórjuk sóval a káposzta külsejét, megakadályozhatjuk, hogy egész télen benne csemegézzenek.

- Most, még fagy előtt, szedjük le a zöldparadicsomot is. Készíthetünk belőle zöldparadicsomos chutney-t, vagy hagyjuk beérni a lakásban. A zöldparadicsomot nyugodtan tárolhatjuk hűvösebb helyen, hogy lassacskán beérjen, viszont meg is sürgethetjük az érési folyamatot, ha egy napos ablakpárkányra tesszük egy tálcára egy érett banán mellé.

- Ahogy az ágyások kezdenek megüresedni, feláshatjuk és megtrágyázhatjuk a földet. Hagyjunk nagyobb földtömböket ásás után, mert a giliszták úgyis szétzúzzák, hogy a trágyához hozzáférhesse. A talajban levő víz megfagyása, aztán megolvadása tavasszal lazává teszi a talajt, így könnyebb dolgozunk lesz.

- Október és november a legmegfelelőbb hónap, hogy nekilássunk az ásásnak, hogy jó mélyre kerüljön a trágya, és mélyebbre váljon a termőtalaj réteg.

- A jobb minőségű talajba, melynek felásása nem szükséges évente, télire ültethetünk lóbabot, mivel az nagyon jó zöldtrágya.

- Az időjárástól függően kezdenek hullni a levelek, ez pedig értékes forrás lehet számunkra. Ehhez célszerű egy levéltárolót összeállítani, akár úgy, hogy egyszerűen leszúrunk négy cöveket a földbe, és köré dróthálót rögzítünk. Tömjük meg száraz levelekkel, és hagyjuk állni egy évig. A rakás legalább egyharmadára fog csökkenni, így ahogy hullnak a levelek, halmozhatjuk is bele. A komposztládnak hamar megtelhet, ahogy az utolsó termést is betakarítottuk, úgyhogy ez jó alkalom arra is, hogy felgyorsítsuk a bomlási folyamatot. Takarjuk le, inkább legyen nyirkos, mint teljesen átázott, a lényeg, hogy melegben legyen. Ha van fekete nadályunk, tegyük azt is a komposzthoz, hogy beindítsa a bomlást.

- Még nem késő kiültetni a japán hagymapalántákat, mert ezek szívósak, jól átteleznek, és egy hónappal korábban beérnek, mint a tavasszal ültetett palánták. Jó, ha egy gyapjútakaróval letakarjuk az ágyást, hogy a madarak ne tudják kihúzni a hagymapalántákat a földből.

- A fokhagymát is elültethetjük most, habár ez még novemberig is várhat. Ha van rá időnk és az időjárás is kedvez, érdemes most megtenni, mert ki tudja, milyen időre számíthatunk majd novemberben.

- Elvethetjük a lóbabot is, hogy tavasszal hamarabb induljon fejlődésnek, viszont a hidegebb éghajlatú területeken jobb, ha tavaszig várunk a lóbab vetésével, mert akkor könnyebben csírázik. Jobb később, mint soha.

- Távolítsuk el az áttelelő káposztafélékről a sárguló leveleket, mert ezek semmilyen szempontból sincsenek a növény előnyére, és így elősegítjük a karfiol további fejlődését.

Főbb októberi növényvédelmi teendők: őszi lemosó permetezések / záró permetezések

A vegetáció befejeződése után még nem érnek véget a növényvédelmi tennivalóink. A kártevők és a gombák ellen még be kell iktatni a záró permetezéseket. Azt tanácsolják a gazdaboltosok, hogy még teljes lombhullás előtt kell elvégezni a permetezést, hogy a lehullott leveleket is fertőtlenítsse a permetlé. Kiskertekben mégis jut talán annyi idő, hogy a lehullott leveleket összegereblyezzük és elégezzük és azután valamelyik lemosó permetező szerrel alaposan lekezeljük fáinkat. Nagyon későre sem tanácsos halasztani ezt a permetezést, mert a kórokozók késő ősszel már felkészülve a télre jobban ellenállnak a gombaölő szereknek is. Általában réz és kén hatóanyagúakból válogassunk erre a célra, olajos szerekkel csak 3-4 évente tanácsos lemosással szerűen permetezni. A peronoszpóra gombája a lehullott levelekben és a kéregrészekben telel át, ezért az előző kártevőkkel együtt rezes készítményekkel való kezeléssel megelőzhetjük a jövő évi kárté-

telt. Peronoszpóra idén minden kertben, minden gyümölcsfán jelen volt, feltétlen szükséges a jövő évi megelőzés. A lisztharmat gomba termőtesteit fekete pontok alakjában láthatjuk a leveleken. Kajsziák gutaütésére az ágak, vagy később az egész fa elszáradásából következtethetünk. A kórokozók ősszel sebeket keresztül fertőznek, ezért lombhullás után metszeni, permetezés nélkül nem szabad. Diófák levelein kialakuló barna foltokat a gnomóniás levélfoltosság gombája okozza. A kórokozó a dióburokban telel át, ezért fontos a lomb elégetése és a rezes lemosó kezelés elvégzése. A zöldségfélék és a burgonya betakarítása után, a növényi maradványokat szedjük össze és égessük el. Ez különösen ott fontos, ahol paradicsomvész – burgonyavész volt a kiskertben. A kórokozó nem fog eltűnni, ott marad a talajban, és ha a vetésforgót nem tartjuk be, nagy eséllyel jövőre is megbetegszik a paradicsomunk és burgonyánk. (www.gazigazító.hu)

FŐBB OKTÓBERI TEENDŐK:

Októberben van ideje az őszi szántásnak is, amit a kertben ásóval lehet elvégezni. Az ilyen őszi ásást – aki teheti – szerves trágyázással érdemes összekötni. A téli csapadék is jobban lejut a talajba – nem folyik el s le a felszínen – s a leforgatott növénymaradványok is javítják, vagy karban tartják a talajszerkezetet.

Ha már kézben van az ásó, ilyenkor van ideje a gyümölcsfák, vagy bogvások telepítésének is. Az ültető gödröt a tervezett telepítést megelőző hónapban célszerű kiásni, az sem baj, ha közben egy tél vonul el a gödör fölött s csak tavaszi ültetésre kerülhet sor. Két dologra azonban mindig fordítsunk figyelmet. Az ültetést megelőzően kerüljön a gödör aljára egy jókora lapátnyi szerves trágya és a talajlakók ellen használjunk valamilyen rovarölő szert. Tervezzük meg gondosan az ültetendő gyümölcsfák, évelő dísnövények fajtáját, helyét. Mielőtt a csemétét beillesztenénk a gödörbe, fedjük be egy halom földdel a trágyát s valamilyen talajfertőtlenítőt is szórjunk a gödörbe. Ennek beszerzése lesz a legnagyobb feladat, mert számos ilyen célra alkalmas rovarölő szert már kivontak a forgalomból. Egy példának említem a teflutrin (pld. FORCE) hatóanyagú granulátum szabadforgalmú készítményt, amit még e sorok írásakor beszerezhetünk a gazdaboltokban is. (Eu-info.hu) Akinek csak gyepetakaró borítja a kertjét, annak is lesz teendője, hiszen ideje készülni az utolsó fűnyírásra és gereblyezésre, még ha fűládával is halad a fűnyíró gép.

Október végéhez közeledve, az első talajmenti fagyok megjelenésével az öntözéshez használt tömlőket tegyük fagymentes helyre és ne feledjük az automata öntözőrendszerek és a kerti csapok víztelenítését sem!

Októberben már csak a későn érő alma, körte, szilva és dió, esetleg naspolya, betakarítása van hátra, valamint a későn érő fehér és kék szőlők szüretje.

Októberben kezdődik és egészen tavaszig tart az évelő, de nálunk egyévesként termesztett csicsóka (*Helianthus tuberosus*) szezonja, mely közeli rokona a napraforgónak és Észak-Amerika keleti partjáról, francia közvetítéssel került hazánkba a 17. században. (1.ábra) Őshazájában az indiánok táplálkozásában rendkívül fontos szerepet töltött be. A burgonyához hasonlóan ennek is a gumóját fogyasztjuk, első-

sorban köretként nyersen, reszelve, salátaként vagy főzve. Gumói – a burgonyával ellentétben – nem keményítőt, hanem inulint tartalmaznak, ezért a cukorbetegség is fogyaszthatják, így fontos diabetikus ételként tartják nyilván. Igénytelen növény, ott is termesztethető, ahol szinte semmilyen más gazdasági növény

sem, viszont alacsony tápanyagigényét rendkívül agresszíven, talajzsaroló módon elégti ki és elszaporodása esetén szinte kiirthatatlan.

Az emberi és állati fogyasztásra is használt gumói megvastagodott szárképletek, melyek nem közvetlenül a tövön, hanem 10-20 cm-es szárazon ülnek, emiatt viszonylag nehéz valamennyi gumót felszedni, így biztos marad a talajban jövő évre is utánpótlás. A gumókat októbertől folyamatosan szedhetjük, így fagymentes napokon, a tél folyamán is – sőt, ajánlatos is nem egyszerre leszüretelni, mert tárolásra kevésbé alkalmas. Gumója a földben hagyva mínusz 30 fokot is kibír a hótakaró alatt, kártevő ritkán támadja meg, olykor a lombotátát a lisztharmat fertőzi vagy fehérpenészes (szklerotiniás) rothadás lép fel. Méltatlanul keveset törődünk ezzel a rendkívül igénytelen kultúrnövénnyel, amelynek a manapság oly divatos modern táplálkozásban, a súlyfelesleg csökkentésében, jelentős szerepe lehet és kiskertünkben is feltétlenül biztosítsunk neki helyet.

(<http://www.iparosujsg.hu/eletmod>)

A KIERJEDT ÚJBOR KEZELÉSE

Az előző lapszámunkban részleteztük a szőlőfeldolgozást és erjesztést, most már, ha mustban lévő cukor kierjedése és a seprő leülepedése után, gondoskodnunk kell borunk stabilitásának kialakításával.

A bor bonyolult összetételű folyadék, melynek egyes komponensei a bor készítése, tárolása és rossz esetben forgalomba hozatala során instabilitást mutathatnak. A borok tisztítása, harmonizálása és az érésének szabályozása során alkalmazott pinceműve-

letek a stabilitás célját is szolgálják. A borok esetében nem lehet egységes technológiát meghatározni, hanem az évről, fajta és termőhely függvényében többféle technológia is alkalmazásra kerülhet. A stabilitásra való törekvés a borászati technológia legfontosabb eleme, és átfogja a szüret kezdetétől a palackozásig az összes műveletet, és csak a bor elfogyasztásával fejeződik be. A borok stabilizálása kellő műszaki felkészültséget és alapos szakismeretet igényel. A borkészítés és tárolás során különféle kezelési eljárások

kerülnek alkalmazásra, ezeket pinceműveletek néven foglaljuk össze. A pinceműveletek két csoportra oszthatók: alapvető és iskolázó műveletekre.

Az alapvető pinceműveletek közé soroljuk azokat az eljárásokat, melyek segítségével a termelő megóvhatja a borát a borbetegségektől és borhibáktól és elősegítheti a borának a fejlődését és érését. A borkészítés alapja az üzemi higiénia biztosítása. Ezek a töltögetés, a fejtés és a kénezés. Ebben a lapszámunkban csak ezzel a hárommal

foglalkozunk. Minthogy az erjedéskor az edényeinket nem töltjük tele, erjedési úrt hagyunk, a kiejert tétel nem tölti meg teljesen az erjesztő tartályt, levegő marad fölötte, ezért az újborokat kiejedés után átfertjük egy másik tartályba, hogy az teli legyen. A borkészítéskor a borok mozgására – az egyik hordóból a másikba történő áttárolás – fejtést alkalmazunk. A fejtés, mint önálló művelet lehet nyílt, zárt vagy félig zárt. (3. ábra) Az első fejtés alkalmával megszabadulunk a durva seprőtől és a telitöltött, új edényben már csak a finom seprő okozhat némi zavarosodást, ami később tisztul, de esetleg iskolázó pinceművelettel eltávolítható.

A borok minőségének megővésére kénezést alkalmaznak. A kénezésnek több olyan alapvető tulajdonsága van, amely rendkívül előnyössé teszi a borászati alkalmazását. Jelenleg nincs egyetlen olyan adalékanyag sem, ami egymagában mindegyik funkciót be tudná tölteni.

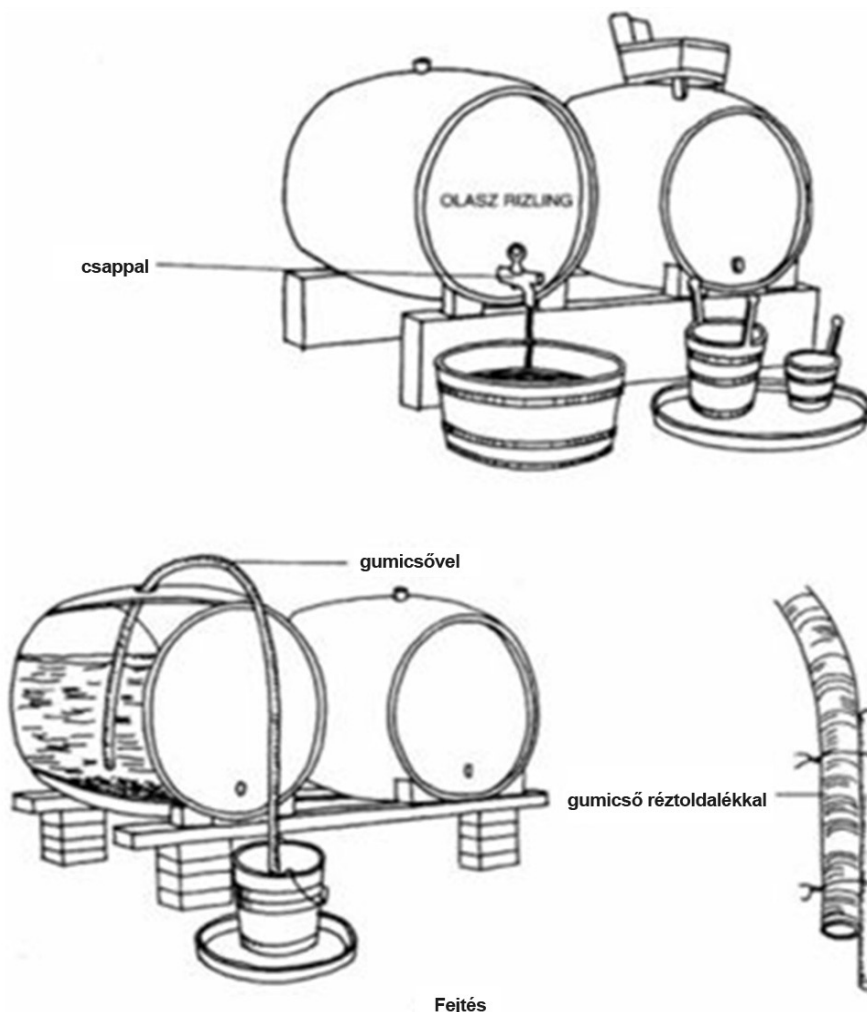
A kénezés részletezése előtt szükséges tisztázni, hogy a kifejezés nem pontos, hiszen az elemi ként (vegyjele S) csak a szőlő növényvédelmében és nem a borászatban használják. A borászatban az elemi kén egy vegyülete, a kéndioxid játszik szerepet, tehát a „kénezés” szó, csak egy pongyola, rövidített kifejezés, ám általánosan használt, elterjedt. A borászok zöme pontosan tudja, hogy amikor kénezésről beszélünk, a kéndioxidot értjük alatta. Az azonban még a gyakorló borászok között sem ritka, hogy a kéndioxid alkalmazható formáit kevéssé ismerik.

Miért olyan különleges és fontos a kéndioxid a borászatban? Azért, mert egyszerre képes több funkciót betölteni a borkezelésben. Mik ezek a funkciók?

A kéndioxid alkalmazásának három olyan alapvető szerepe van, amely rendkívül előnyössé teszi a borászati használatát:

- antioxidáns hatás
- antiszeptikus hatás
- íz, zamat és színező hatás

Több olyan adalékanyag is létezik, ami

Fejtés

képes fenti funkciók valamelyikét betölteni. Az aszkorbinsav például kiváló antioxidáns és íz javító, de nincs antiszeptikus, mikroorganizmusok ellen ható tulajdonsága. A káliumszorbát hatásos az élesztők ellen, de nincs antioxidáns tulajdonsága. A kéndioxid egymagában mind a három tulajdonsággal rendelkezik.

A kénessav rendkívül erős redukáló szer, ezért nagy mennyiségben képes megkötni a közeg oxigén tartalmát és minden oxidáló jellegű vegyületet.

A kénezés technikájában, a kisüzemekben a legelterjedtebb a kálium-metabiszulfit (borkén) alkalmazása. Ez a vegyület porított borkén és borkén elnevezéssel is ismert. Lényeges tudni, hogy a kálium tartalom miatt, gyakori használata növelheti a borok kálium tartalmát, és ezzel a borkőkiválás valószínűségét. A porított borkén 50%-ban tartalmaz kéndioxidot, ezt a kénezés előtti számításakor figyelembe kell venni. Ugyanakkor a kén-

dioxid fele a borhoz adagolva azonnal leköti az abban lévő megkötő anyagokhoz (aldehidek ketonok stb.) Ezért fontos számítani tudnivaló, hogy 1 g/hl borkén adagolása valójában csak 5 mg/l-rel növeli a bor szabad kén-dioxid tartalmát. A kénezéshez legtöbbször ún. törzsoldatot használnak, ami egy 1-5% SO₂-t tartalmazó savas, (legtöbbször boros) oldat és könnyen adagolható. A borok kén-tartalmát a Bortörvény végrehajtási utasításának mellékletében foglaltak szerint lehet beállítani. Célszerű laboratóriumi méréssel megállapítani a borok szabad és összes kéndioxid tartalmát, hogy a törvényes előírásokat ne szegjük meg. A borok kéndioxid tartalma az érlelés, tárolás során állandóan változik, ezért célszerű legalább havonta ellenőrizni. A NAIK Katonatelepi Kutató Állomásának Laboratóriuma és a szakemberei (jómagam is) szívesen segítenek tanácsokkal, illetve szerény díjazásért a kéndioxid tartalom meghatározást is elvégzik.

KATONATELEPI KÖZÜGYEK

Kiadó: Kecskemét-Katonatelepi Ifjúságért Alapítvány, 6000 Kecskemét, Katona Zsigmond u. 3.; katonatelep@t-online.hu

Felelős kiadó: Lázár János, a kuratórium elnöke; Felelős szerkesztő: id.Tóth Viktor

Szerkesztő bizottság: Borsos Mihály, Kisberk Hella, Tokodi György

Rovatvezetők: dr. Kerényi Zoltán (kertünk – házunk) Kisberk Hella (oktatás) | Obbágy Tiborné Netti (óvoda)

Lacay András (hit és erkölcs) | Lakosa Zsolt (sport) Lázár János (Katonatelepért alapítvány)

dr. Mezős Ottó ügyvéd (jogi rovat) Nagysolymosi Andrea, dr. Serfőző Katalin (egészségügy)

Nyomtatás: Pendeprint, Nagykőrös. Készült 1000 példányban

Re-formáció

A rovat rendszeres olvasói talán már kiismerték, hogy a megjelenő írások valamely nagy, közös egyházi ünnephez, vagy egy bárki által megélhető élethelyzethez kapcsolódnak. Ebben a számban ezt a sort folytatjuk, de egy olyan eseményre való emlékezéssel, ami első pillantásra csak a protestáns egyházak sajátja, valójában azonban az egész kereszténységre, sőt kultúránkra hatással bírt.

1517 őszen járunk. A keresztény Európa ünnepre készül, mindenszentekre. A kisebb falvak lakói közül sokan zárándokolnak a nagyobb városokba ünnepelni. De nemcsak ünnepelnek, hanem vásárolnak, tájékozódnak, vizsgáznak az emberek a híreket a városból haza. Jól dönt hát Márton barát, a fiatal wittenbergi egyetem professzora, amikor tételeit – melyben a pápa segítségét kéri a visszaélések megszüntetésére – ekkor helyezi ki, a legenda szerint a wittenbergi templom kapujára. Tettét hosszú vívódás előzi meg, s talán nem árt, ha látjuk Luther Márton – hiszen róla van szó – emberi arcát. Egy ember, aki keresi a lelki békét. Aki látja, hogy a fennálló világi és egyházi rend nem olyan, mint amilyennek lennie kellene. Aki keresi a lét értelmét, mert nem lehet, hogy az csak földi viszonyok között létezzék. Éppen olyan, mint mi: vívódások, elégedetlenség, önmagá keresése jellemzi. Kutat Szentírásban és irodalomban, hajdan élt bölcsesknél és kortárs gondolkodóknál. Mint mi a mindennapi pszichológiában, könyvekben, baráti beszélgetésekben. Aztán Mártonban kikristályosodik sok minden. Nem akar ő új egyházat, csak jobbá tenni, ami van. Megtisztítani. Mert az egyházzal is, meg a világgal is, a testünkkel és a lelkünkkel is úgy van, hogy óhatatlanul bepiszkolják az évek, a napok, a feladatok – az út, amin járunk.

Szóval Márton barát közzétette 95 tételét és ezzel lavínát indított el, tanításai viharos gyorsasággal terjedtek el egész Európában hol támogatókat, hol ellenségeket szerezve a reformáció ügyének. És tagadhatatlan, hogy jöttek a vallásháborúk, többnyire val-

lások köntösbe bújtatott politikai, nagyhatalmi célokkal. Néhány év múlva aztán Magyarországon is gyors terjedésnek indul a reformáció. Az anyanyelven szóló igehirdetés nyomán mindenki számára érthető lesz Isten üzenete. A gomba módjára szaporodó iskolákban tanuló diákok közül sokan mennek külföldre tanulni, hogy az ott elsajátított ismeretekkel hazatérve építsék az országot.

Luther Márton és Kálvin János hatására Európa vallási térképe átrajzolódott. A katolikus egyház is a megújulás útjára lépett. Nem véletlen hívják egyre gyakrabban az ellenreformációt katolikus reformációnak. A római katolikus egyház megújulásában döntő szerepe volt a tridenti zsinatnak és az ekkor létrejövő jezsuita rendnek.

A magyarországi történetekre visszatérve a teljesség igény nélkül néhányat hagyományok. Károli Gáspár, a kétszer is megözvegyült gönci prédikátor munkatársaival elkészítette a Biblia teljes magyar fordítását, 1590-ben jelent meg Vizsolyban. Egyházi jelentősége mellett évszázadokon át határozta meg a magyar nyelvet e fordítás.

A reformátusból katolikussá lett Pázmány Péter esztergomi érsek hatalmas szellemi munkássága nélkül ugyancsak szegényebb lenne kultúránk.

Európában elől jártunk a vallásszabadság biztosításában, hiszen az erdélyi Tordán 1568-ban tartott országgyűlés elsőként mondta ki a négy vallás, a római katolikus, evangélikus, református és unitárius szabadságát és egyenlőségét.

De nem kell ilyen messzire mennünk! Városunk legrégebbi templomát a „Barátok templomát” egy ideig együtt használták a régi és új hiten

lévők. Az 1564-ben, Kecskeméti Vég Mihály házában kelt „egységlevél”-ben aztán a „pápasták” és „lutör körösztényök” megegyeztek, hogy a kőtemplomot csak a katolikusok használják, míg a protestánsok fatemplomot építettek. A jó viszony azonban – néhány villongást leszámítva – a következő századokban is megmaradt. Hogy a kecskeméti türelme, vagy az éppen aktuális ellenséggel szembeni összefogás volt ennek indítója, ma már aligha lehet megállapítani, mindenesetre ma is egyedülálló a békességes jó viszony felekezeteink között.

Van-e a reformációnak üzenete a mára? Néhányat megemlítenék.

Az embernek mindig késznek kell lennie a megújulásra és az újításra. A külső változás önmagában kevés, belül a léleknek kell változnia. Keresztényként valljuk, az ember életét leginkább megváltoztató történés az Istennel való találkozás.

Szükséges keresnünk az élet értelmét! Akkor is, ha jól van dolgunk és akkor is, ha nem leljük helyünket a világban, ha állandó békétlenséggel küz-

dünk! Augustinus (Szent Ágoston) szerint nyugtalan a lélek, míg Istenben nyugalmat nem talál.

Merjünk változtatni! Nem a szakítás, a dolgok felborítása a megoldás, hanem belülről lassan változtatni amennyire csak lehet. Becsüljük azt, aki másként gondolkodik, mint mi! A keresztény egyházaknak sokáig (néhol még ma is) nehézséget okozott ez, ami sokaknak okozott szenvedést. Vegyünk példát azokról minden tekintetben, akik tudják elfogadni a másikat, még ha nem is értenek vele egyet. A másikat tiszteljem, a magamét pedig emellett szeressem is és ragaszkodjak hozzá!

A lélek és az élet értelmének megtalálása felszabadít arra, hogy alkossunk, hatással legyünk kisebb-nagyobb körben. Keresztényként úgy látjuk, hogy ez Istentől kapott világi hivatásunk.

A reformáció visszaalakulás. Akkor van rá szükség, ha az eredeti forma elveszett, deformálódott. Nekünk vajon van-e jó formánk, példánk, mintánk, amire alakulni, visszaalakulni lehetne?

Lacszay András

Mathiász Bál

Jótekonysági Bál

2015

2015. november 21. szombat este

Zenél a Program zenekar

Vacsora - Tánc - Tombola

Belépő vacsorával 3500 Ft
táncos jegyek: 2500 Ft

Helyszín: Mathiász János
Általános Iskola
Sportcsarnok

Jegyek vásárlása, asztalfoglalás:
Iskolatitkárság Vörösné Nikolett

Parádi erdei iskola

Ötödikeink egy Európai Unió Pályázat keretében szeptember 21-től 25-ig egy erdei iskolai programban vehettek részt. Bognár Éva és Gaál Zsuzsanna pedagógusok kísérték el a gyerekeket. Izgalmas hét volt, hiszen rengeteg program várta a táborozókat. Megismerkedtek a túrázás alapszabályaival, a Mátra jellegzetes fáival és vadjaival, a lábuk előtt heverő növények gyógyító erejével, a hegyi patakok élővilágával, az őszi csillagképekkel. Hajnali 5-kor távcsővel szemlélték az égboltot miközben hangos volt az erdő a szarvasbőgéstől. Ami a legjobb mindezt iskolapad nélkül, szabadon sok-sok vidám és tanulságos órában élhették át, tapasztalhatták meg a gyerekek. Nemezeltek tulipánt, dagasztottak és sütöttek kenyérlángost, akadálypályát teljesítettek, túráztak 13 kilométert, és részt vettek életük első Bártorság próbáján is. Megismerkedtek olyan felnőttekkel, kiknek szívügyük a természet szeretete, megismerése és megóvása. Azért mindig maradt idő pingpongozni, csocsózni és bújócskázni is.

Szüreti napi rendezvény az iskolában

Minden évben hagyományosan rendezünk az iskolában Szüreti napot. Az idei évben pályázaton pénzt is nyertünk, mellyel az esemény anyagi háttérét tudtuk biztosítani.

Az osztályok előzetesen feladatokat kaptak, így a szombati napra a rákészülés egész héten át zajlott. Az őszi jellemző növények, termések, gyümölcsök felhasználásával az osztályok koszorúkat készítettek, melyből kiállítást rendeztünk az iskola aulájában. Szebbnél szebb alkotásokat láthattunk, melyre szavazni is lehetett. Minden gyerek leadhata szavazatát az általa legszebbnek ítélt koszorúra.

A szavazatok megszámlálása után tudtunk eredményt hirdetni. Az alsó tagozatos osztályok közül az elsősök munkája kapta a legtöbb szavazatot, a felsősök közül pedig a 8. osztály bizonyult a legszebbnek.

További feladatul kapták, hogy gyűjtsenek szürettel kapcsolatos eszközöket. Az iskola aulájában állítottuk fel ezeket az eszközöket így megnézhették a gyerekek a szőlő préselésére, tárolására és a

bor készítésére használatos tárgyakat.

Meghívott vendégünk volt Szilágyi Áron, a Leskowsky gyűjtemény vezetője. Különleges népi hangszereket mutatott be és szóltatott meg. Különös élmény volt a gyerekek számára, hiszen kézbe vehették, kipróbálhatták az eddig sosem látott, nem ismert hangszereket.

A Szüreti napon számos ügyességi és játékos feladat várta a gyerekeket. Valamennyi az őszhöz, szürethez volt kapcsolható. Az eredetileg szabadban tervezett programot az iskola aulájában, folyosóin,

tantermeiben és a sportcsarnokban rendeztük be az esős időjárás miatt. A gyerekek egymás között versengve estek át a különféle próbákon, ahol zsetonokat gyűjthettek. Többféle ajándékre lehetett beváltani az összegyűjtött pontokat. Az ügyesebbek 2-3 ajándékot is kaphattak, igyekezett hát mindenki kipróbálni valamennyi játék lehetőséget.

A szombati nap folytatásaként csoportosan átvonultunk a Szőlészeti Kutató Intézetbe, ahol megnéztük a Szüreti nap alkalmából rendezett műsort. Iskolánkban fellépett a Szőlőfürt Citerazenekar.